

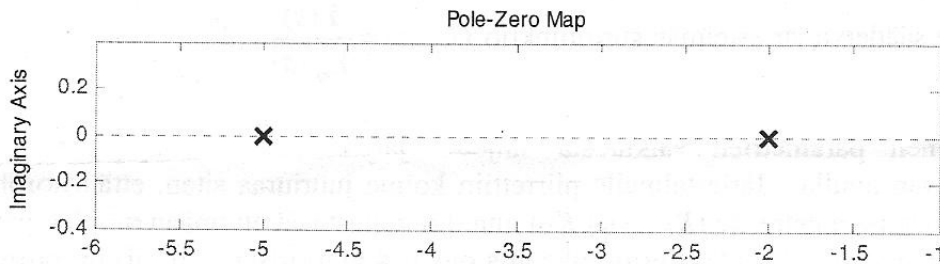
AS-74.2111 Analoginen säätö

Tentti 8.5.2007

- Merkitse kaikkiin vastauspapereihin kurssin nimi, oma nimi, osasto, vuosikurssi ja opiskelijanumero.
- Tentissä on viisi (5) tehtävää ja kaikkiin tulee vastata.
- Tentissä ei saa käyttää mitään kirjallisuutta.
- Kaavakokoelma on palautettava.
- **Jokainen tehtävä tulee aloittaa uudelta sivulta.**
- Muista vastata sähköiseen kurssipalautekyselyyn. Saat siitä bonuspisteitä kun vastaat ennen 15.5.2007 klo 12:00. Lisätietoja kurssin nettisivuilta.

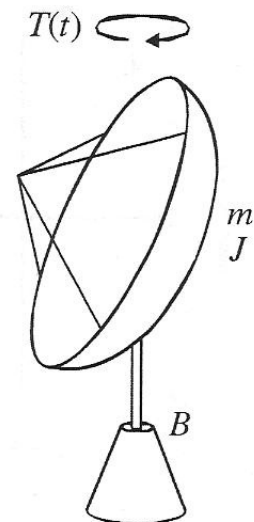
1.

- a) Mikä on takaisinkytkennän merkitys säätötekniikassa? Anna yksi esimerkki takaisinkytketystä järjestelmästä. (2 p)
- b) Selitä lyhyesti seuraavat termit (2 p):
- Toimilaite
  - Vahvistusvara
- c) Prosessin staattinen vahvistus on yksi ja napa-nolla-kuvio alla esitetty. Laske prosessin impulssivaste. (2 p)

2.

- a) Pystyakselinsa ympäri pyörivää tutka-antennia käännetään vääntömomentilla $T(t)$. Antennin kulmapoikkeama vertailusuunnasta on $\theta(t)$, hitausmomentti J ja massa m . Antenni on laakeroitu jalustaansa laakerilla, josta aiheutuvan kulmanopeuteen verrannollisen vastustusvoiman verrannollisuuskerroin on B . Antenniin ei vaikuta muita voimia.

Johda järjestelmää kuvaava siirtofunktio, kun heräte $u(t) = T(t)$ ja vaste $y(t) = \theta(t)$. (3 p)

- b) Tarkastellaan järjestelmää jota voidaan kuvata differentiaaliyhtälöllä $\ddot{y}(t) - 5\dot{y}(t) + 3y(t) = 2u(t)$. Määritä differentiaaliyhtälöä vastaava tilaesitys valitsemalla tiloiksi $x_1(t) = y(t)$ ja $x_2(t) = \dot{y}(t)$ ja mitattavaksi suureksi $y(t)$. (3 p)

3. Erästä virtausprosessia voidaan kuvata tilaesityksellä

$$\dot{\mathbf{x}}(t) = \begin{bmatrix} -2 & 0 \\ 1 & -2 \end{bmatrix} \mathbf{x}(t) + \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \end{bmatrix} u(t)$$

$$y(t) = [0 \quad 1] \mathbf{x}(t)$$

a) Laske tilaesitystä vastaava siirtofunktio? (2 p)

b) Yritä muodostaa järjestelmälle tilasäädin siten, että molemmat suljetun järjestelmän navat ovat pisteessä -3. Mitä havaitset? Mistä tämä johtuu? (4 p)

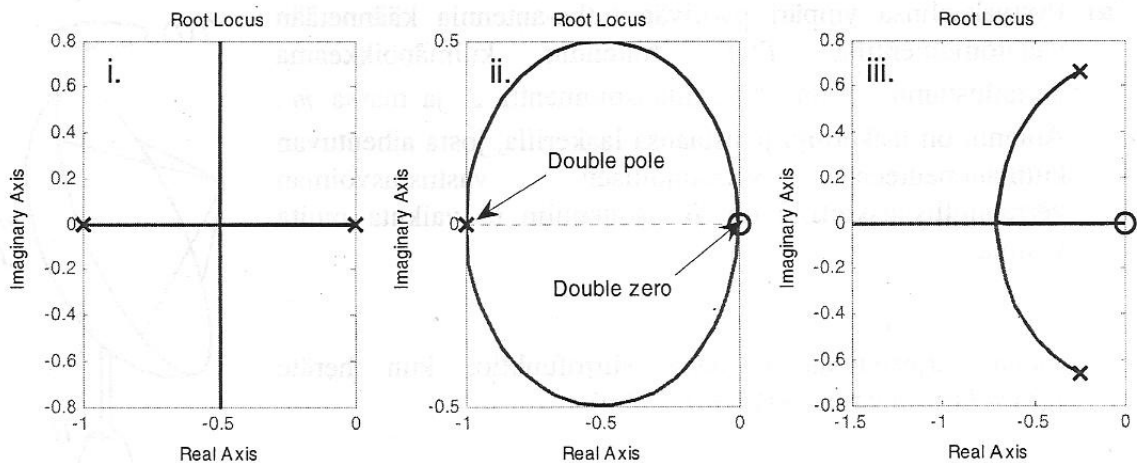
4. Prosessia, jonka siirtofunktio on $G(s) = \frac{1}{s+1}$, säädetään PID-säätimen modifikaatiolla,

jonka tuottama ohjaus on $U(s) = -K_P Y(s) + K_I \frac{1}{s} E(s) - K_D s Y(s)$. Säädetyn järjestelmän herätteenä on referenssisuure $Y_{ref}(s)$, jolloin negatiivisen takaisinkytkennän eroisuure $E(s)$ saadaan referenssin $Y_{ref}(s)$ ja vasteen $Y(s)$ erotuksena.

a) Piirrä säädetyn järjestelmän lohkokaavio ja nimeä siihen signaalit $Y_{ref}(s)$, $Y(s)$, $U(s)$, $E(s)$. (1 p)

b) Laske säädetyn järjestelmän siirtofunktio $G_{Tot}(s) = \frac{Y(s)}{Y_{ref}(s)}$. (2 p)

c) Säätimen parametrien vaikutusta suljetun järjestelmän käyttäytymiseen tutkittiin juuriuran avulla. Järjestelmälle piirrettiin kolme juuriuraa siten, että vuorollaan yksi säätimen perametreista (K_P, K_I tai K_D) muuttui nollasta äärettömään muiden parametrien ollessa arvossa yksi (1). Kerro mikä alla olevista juuriurista (i, ii, iii) on piirretty K_P :n, mikä K_I :n ja mikä K_D :n muuttuessa nollasta äärettömään muiden parametrien pysyessä vakioina. Perustele vastauksesi huolellisesti. (3 p)

KÄÄNNÄ!

5. Liukuhihnasta (kuollut aika, $\exp(-T_d s)$) ja varastosta (integraattori, $1/s$) koostuvaa systeemiä säädetään P-säätimellä (vakio, K_P), jolloin avoimen silmukan siirtofunktioksi saadaan $G_{OL}(s) = K_P \frac{e^{-T_d s}}{s}$.

Laske analyttisesti millä säätimen parametrin K_P positiivisilla arvoilla säädetty järjestelmä on stabiili kun $T_d = 3$. (6 p)